Ἡ ἄσκηση, ἀπό τόν κάτοχο ἤ ἀπό τούς ἔλκοντες δικαιώματα ἐξ αὐτοῦ, δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ, τά ὁποῖα προστατεύονται ἀπό τήν νομοθεσία Κράτους μέλους, κατά τῆς εἰσαγωγῆς καί ἐμπορίας δίσκων φωνογράφου, οἱ ὁποῖοι ἔχουν νομίμως κατασκευασθεῖ καί διατεθεῖ στό ἐμπόριο ἐντός τῆς Πορτογαλικῆς Δημοκρατίας ἀπό ἀδειούχους τοῦ κατόχου, δικαιολογεῖται ἀπό λόγους πού ἀναφέρονται στήν προστασία τῆς βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 23 τῆς ἀπό 22 Ἰουλίου 1972 συμφωνίας μεταξύ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καί Πορτογαλικῆς Δημοκρατίας (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν. 301, τόμ. 11/004 σ. 167) καί, ἐπομένως, δέν συνιστᾶ περιορισμό ἐπί τοῦ ἐμπορίου, ἀπαγορευόμενο ἀπό τό ἄρθρο 14 παράγραφος 2 τῆς ἐν λόγω συμφωνίας. Ἡ ἄσκησή τους δέν συνιστᾶ μέσο αὐθαιρέτου διακρίσεως ἤ συγκαλυμμένο περιορισμό στό μεταξύ Κοινότητος καί Πορτογαλίας ἐμπόριο, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἰδίου ἄρθρου 23.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 9 Φεβρουαρίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΤΗΝ 1η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Ἐπιλαμβάνεσθε μιᾶς αἰτήσεως περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως, πού ὑπεβλήθη ἀπό τό Court of Appeal, καί πού ἀναφέρεται στούς ὅρους ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος καλλιτεχνικῆς ἰδιοκτησίας ἀπό πλευρᾶς τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου καί τῶν διατάξεων τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, τῆς 22ας Ἰουλίου 1972.

1 — Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά.

Τά περιστατικά εἶναι τά ἀκόλουθα:

Τό δημοφιλές τρίο ὑπό τήν ὀνομασία «The Bee Gees» παρεχώρησε τά δικαιώματά του ἐπί τοῦ τραγουδιοῦ μέ τίτλο «Spirits having flown» στήν RSO Records Inc. Ἡ ἑταιρία αὐτή παρεχώρησε περαιτέρω τά δικαιώματα αὐτά γιά τό Ἡνωμένο Βασίλειο, Κράτος μέλος τῆς Κοινότητος, στήν Polydor Ltd., ἡ ὁποία κατασκευάζει καί διανέμει στό Ἡνωμένο Βασίλειο ἠχογραφήσεις τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Ἠχογραφήσεις τοῦ ἰδίου ἔργου γίνονται ἐπίσης καί πωλοῦνται στήν Πορτογαλία, χώρα μή μέλος τῆς Κοινότητος, ἀπό τίς διεπόμενες ἀπό τό πορτογαλικό δίκαιο ἑταιρίες Phonogram καί Polygram Discos, κατόχους τῶν δικαιωμάτων τῆς RSO ἐπί τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ στήν Πορτογαλία. Οἱ ἑταιρίες αὐτές ἀνήκουν στόν ἴδιο ὅμιλο ἑταιριῶν ὅπως ἡ Polydor Ltd.

Δίσκοι πού περιεῖχαν τήν ἐν λόγω ἠχογράφηση καί πού προήρχοντο ἀπό τήν Πορτογαλία εἰσήχθησαν στό Ἡνωμένο Βασίλειο ἀπό τήν Simons Records Ltd. καί διετέθησαν στό ἐμπόριο ἀπό τήν Harlequin Record Shops Ltd., χωρίς τήν ἄδεια τῆς Polydor ἤ τῆς RSO.

Οἱ δύο αὐτές ἑταιρίες ἐνήγαγαν, τότε, τήν Harlequin, ἐνώπιον τοῦ High Court of Justice — Chancery Division — ἐπί προσβολῇ τῶν δικαιωμάτων τους τοῦ δημιουργοῦ στό Ἡνωμένο Βασίλειο, ὁάσει τοῦ ἄρθρου 16 παράγραφος 2 τοῦ νόμου τοῦ 1956 περί δικαιωμάτων τοῦ δημιουργοῦ. Ἀμυνόμενες, ἡ Harlequin καί ἡ ἑταιρία Simons, ἡ ὁποία παρενέβη ὑπέρ τῆς Harlequin, ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἡ ἀγωγή αὐτή συνιστοῦσε μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 14 παράγραφος 2 τῆς διεθνοῦς συμφωνίας πού συνήφθη μέ τόν ἀπό 19 Δεκεμβρίου 1972 κανονισμό 2844/72 τοῦ Συμβουλίου, μεταξύ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καί τῆς Δημοκρατίας τῆς Πορτογαλίας.

Ἀφοῦ τό Chancery Division ἀπηγόρευσε στίς Simons καί Harlequin τήν διανομή τῆς ἐν λόγω ἠχογραφήσεως ἐντός τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, οἱ ἑταιρίες αὐτές ἤσκησαν ἔφεση ἐνώπιον τοῦ Court of Appeal, τό ὁποῖο ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τέσσερα ἐρωτήματα, πού ἀποβλέπουν στό νά προσδιορισθεῖ κατά πόσον ἡ νομολογία πού ἔχετε διαμορφώσει στό πλαίσιο τῆς συνθήκης τῆς Ρώμης σχετικά μέ τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν δίσκων καί τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ δύναται νά ἔχει ἐφαρμογή στίς σχέσεις ΕΟΚ—Πορτογαλίας.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν πιθανῶν ἀλληλεπιδράσεων μιᾶς ὁλοκλήρου σειρᾶς συμφωνιῶν, πού ἔχουν συναφθεῖ μέ τρίτες χῶρες, ἡ σπουδαιότης τοῦ προβλήματος δέν διέφυγε τῆς προσοχῆς τῶν πέντε Κρατῶν μελῶν πού κατέθεσαν παρατηρήσεις. Ἡ ἔννοια «ποσοτικοί περιορισμοί ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν» ὑπάρχει πράγματι στό ἄρθρο XI τῆς Γενικῆς Συμφωνίας Δασμῶν καί Ἐμπορίου, στό ἄρθρο 10 τῆς συμβάσεως περί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Ἐλευθέρων Ἀνταλλαγῶν, καθώς καί σέ ἄλλες ἔξι συμφωνίες πού ἔχουν συναφθεῖ μεταξύ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καί κρατῶν πού μετέχουν ἀκόμη στήν ἕνωση αὐτή.

I — Γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ἑταιριῶν Simons καί Harlequin, θά πρέπει νά πληροῦται *καθεμία* ἀπό τίς ἀκόλουθες τρεῖς προϋποθέσεις:

1. ὅτι οἱ συνδυασμένες διατάξεις τῶν ἄρθρων 14, παράγραφος 2, καί 23 τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, καθώς καί τοῦ κανονισμοῦ 2844/72, παρέχουν στούς πολίτες τῆς Κοινότητος δικαιώματα πού τά ἐθνικά δικαστήρια ὀφείλουν νά προστατεύουν, κατά τήν ἔννοια τήν ὁποία δίνει στήν ἔκφραση αὐτή ἡ νομολογία σας (12 Δεκεμβρίου 1972, International Fruit, Rec. σ. 1220· ἐπ. 24 Ὀκτωβρίου 1973, Schlüter, Rec. σ. 1137 ἐπ. 5 Φεβρουαρίου 1976, Bresciani, Rec. σ. 130 ἐπ.)·

2. ὅτι ἡ ἀσκηθεῖσα ἀπό τήν Polydor καί RSO ἀγωγή συνιστᾶ μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιο-

ρισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 14 τῆς συμφωνίας, τό ὁποῖο δέν δικαιολογεῖται ἀπό λόγους προστασίας τῆς βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 23 τῆς ἐν λόγω συμφωνίας·

3. καί, τέλος, θά πρέπει, ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι δικαιολογεῖται γιά τέτοιους λόγους, τό μέτρο αὐτό νά συνιστᾶ μέσο αὐθαιρέτου διακρίσεως καί συγκεκαλυμμένου περιορισμοῦ τοῦ μεταξύ τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐμπορίου, κατά τήν ἔννοια τῆς ἰδίας διατάξεως.

II — Στίς αἰτιολογικές σκέψεις τοῦ κανονισμοῦ 2844/72 τοῦ Συμβουλίου γίνεται κυρίως ἀναφορά στό ἄρθρο 113 τῆς συνθήκης, τό ὁποῖο περιλαμβάνεται στό κεφάλαιο περί ἐμπορικῆς πολιτικῆς.

Τό πρῶτο του ἄρθρο ὁρίζει:

«Συνάπτονται, ἐγκρίνονται καί ἐπικυρώνονται ἐξ ὀνόματος τῆς Κοινότητος ἡ συμφωνία μεταξύ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καί τῆς Δημοκρατίας τῆς Πορτογαλίας, τά παραρτήματα καί πρωτόκολλα, καθώς καί οἱ δηλώσεις, πού προσαρτῶνται στήν τελική πράξη . . .»

Κατά τό ἄρθρο του 5:

«Ὁ παρών κανονισμός εἶναι δεσμευτικός ὡς πρός ὅλα του τά μέρη καί ἰσχύει ἄμεσα σέ κάθε Κράτος μέλος.»

Ὁ κανονισμός εἶναι τό μέσο πού συνήθως χρησιμοποιεῖται πρός σύναψη τῶν προβλεπομένων στό ἄρθρο 113 τῆς συνθήκης ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μέ τρίτες χῶρες, ἡ τελική δέ διάταξη τοῦ κανονισμοῦ 2844/72 ἐπαναλαμβάνει τό κείμενο τοῦ ἄρθρου 189 τῆς συνθήκης.

Καίτοι ὁ *κανονισμός* ἔχει ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογή ἐντός κάθε Κράτους μέλους, ἐν τούτοις, δέν ἔπεται, κατ' ἀνάγκην, ὅτι τά ἄρθρα 14 καί 23 τῆς *συμφωνίας* ἔχουν «ἄμεσο ἀποτέλεσμα», ὅτι δηλαδή παρέχουν στούς πολίτες δικαιώματα πού τά δικαστήρια τῶν Κρατῶν μελῶν ὀφείλουν νά προστατεύουν.

Μέ τόν κανονισμό 2844/72 ἔχει μόνο ἐγκριθεῖ ἡ συναφθεῖσα ἀπό τό Συμβούλιο συμφωνία, τό μόνο ἁρμόδιο ὄργανο «λήψεως ἀποφάσεων» δυνάμει τοῦ ἄρθρου 113 τῆς συνθήκης. Ὁ κανονισμός ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά μεταφέρει στήν κοινοτική ἔννομη τάξη τίς διατάξεις τῆς συμφωνίας, ἀλλά δέν μεταβάλλει οὔτε τό περιεχόμενο οὔτε τήν ἔκταση ἐφαρμογῆς. Συνεπῶς, ἔχει ἀξία μόνον ὡς νομοθετικό μέσο. Πέντε Κράτη μέλη ἐθεώρησαν ὅτι πρέπει νά καταθέσουν παρατηρήσεις ἐπ' εὐκαιρία τῆς παρούσης διαδικασίας. Τό Συμβούλιο δέν κατέθεσε παρατηρήσεις.

Σύμφωνα μέ τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, πρέπει, ἐπομένως, πέραν ἀπό τό γράμμα τῶν διατάξεων αὐτῶν, νά ἐρευνηθεῖ τό «πνεῦμα» καί ἡ «οἰκονομία» τῆς συμφωνίας στό σύνολό της.

III — Ἡ αἰτιολογία πού ἀποτελεῖ τήν βάση τῆς ἑρμηνείας πού ἔχετε δώσει στά ἄρθρα 30 καί 36 τῆς συνθήκης — καθώς καί σέ ὅλες τίς διατάξεις πού ἔχουν «ἄμεσο ἀποτέλεσμα» — βασίζεται στήν σκέψη ὅτι ἡ συνθήκη ἐδημιούργησε μία κοινή ἤ ἐνιαία ἀγορά.

1. Οἱ ἑταιρίες Harlequin καί Simons, ἀπό τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας, τήν 22α Ἰουλίου 1972, ἤτοι μετά τήν ἀπόφαση Deutsche Grammophon τῆς 8ης Ἰουνίου 1971 (Rec. σ. 489 ἐπ.), ἀντλοῦν τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ σύνταξη τοῦ ἄρθρου 14 τῆς συμφωνίας θά ἦταν διαφορετική ἀπό τήν ἐλάχιστα διαφέρουσα τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης, ἄν οἱ συντάκτες εἶχαν τήν πρόθεση νά ἐξαιρέσουν ἀπό αὐτό τήν ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ, πού συνεπάγεται περιορισμούς ἐπί τῶν ἀνταλλαγῶν. Ἡ σκέψη αὐτή μοῦ φαίνεται ἐλάχιστα πειστική: θά ἦταν ἀντιθέτως δυνατό νά προβληθεῖ ὅτι οἱ διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις περί προσχωρήσεως τῆς Πορτογαλίας στήν Εὐρωπαϊκή Οἰκονομική Κοινότητα ἔχουν κυρίως ὡς ἀντικείμενο νά ἐπεκτείνουν στήν χώρα αὐτή τό κοινοτικό καθεστώς ἐλευθέρας κυκλοφορίας καί ὅτι ἡ

ἀναγνώριση στίς ἑταιρίες Harlequin καί Simons τοῦ δικαιώματος νά ἐπικαλοῦνται τό «ἄμεσο ἀποτέλεσμα» τῶν ἐν λόγω διατάξεων τῆς συμφωνίας θά προεδίκαζε τίς διεξαγόμενες συνομιλίες περί προσχωρήσεως τῆς Πορτογαλίας στήν ΕΟΚ.

2. Κατά τό ἄρθρο 234 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης:

«κατά τήν ἐφαρμογή τῶν συμβάσεων (πού ἔχουν συναφθεῖ πρό τῆς θέσεως ἐν ἰσχύι τῆς συνθήκης μεταξύ Κράτους μέλους καί ἑνός ἤ περισσοτέρων τρίτων κρατῶν, συμβάσεις γιά τίς ὁποῖες ἡ πρώτη παράγραφος ὁρίζει ὅτι τά δικαιώματα καί ὑποχρεώσεις πού ἀπορρέουν ἐξ αὐτῶν δέν ἐπηρεάζονται ἀπό τίς διατάξεις τῆς συνθήκης), «τά Κράτη μέλη *λαμβάνουν ὑπ' ὄψη* τό γεγονός ὅτι τά πλεονεκτήματα πού παραχωρεῖ μέ τήν παροῦσα συνθήκη κάθε Κράτος μέλος ἀποτελοῦν *ἀναπόσπαστο μέρος* τῆς ἱδρύσεως τῆς Κοινότητος καί ἐπομένως εἶναι ἀδιαχωρίστως συνδεδεμένα μέ τήν σύσταση *κοινῶν ὀργάνων*, τήν μεταβίβαση ἁρμοδιοτήτων σ' αὐτά καί τήν παραχώρηση τῶν ἰδίων πλεονεκτημάτων ἀπό ὅλα τά ἄλλα Κράτη μέλη».

Ἡ ἀρχή αὐτή ἰσχύει πολλῷ μᾶλλον γιά τίς συμφωνίες πού συνήφθησαν μέ τρίτο κράτος ἐπ' ὀνόματι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἀλλά, ἐνῶ μέ τήν συνθήκη τῆς Ρώμης ἔχει ἱδρυθεῖ μία οἰκονομική «κοινότητα», τά συμβαλλόμενα μέρη ἠθέλησαν μέ τήν συμφωνία «νά ἐξασφαλίσουν τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου τους» καί «νά ἐξαλείψουν προοδευτικά τά ἐμπόδια στό *οὐσιῶδες μέρος* τῶν ἀνταλλαγῶν τους». Καίτοι στόν τομέα τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ἡ δομή τῆς συμφωνίας εἶναι πράγματι ἀνάλογος πρός τήν συνθήκη, ἡ συνθήκη περιλαμβάνει καί ἀρκετά ἄλλα κεφάλαια πλήν τοῦ τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας.

Κανένα «κοινό ὄργανο» δέν ἔχει συσταθεῖ, πλήν τῆς «Μικτῆς Ἐπιτροπῆς» πού προβλέπεται στό ἄρθρο 32 παράγραφος 1 τῆς συμφωνίας· σέ περίπτωση «δυσχερειῶν πού δύνανται νά προκαλέσουν σοβαρή ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως μιᾶς περιοχῆς» ἤ «ἄν ἕνα συμβαλλόμενο μέρος κρίνει ὅτι τό ἄλλο συμβαλλόμενο μέρος παρέβη ὑποχρέωση ἐκ τῆς συμφωνίας», προβλέπεται μόνο ἡ δυνατότητα λήψεως «καταλλήλων μέτρων διασφαλίσεως» (ἄρθρα 25 ἕως 29), ἀφοῦ τηρηθεῖ ἡ διαδικασία «τῶν διαβουλεύσεων» στό πλαίσιο τῆς «Μικτῆς Ἐπιτροπῆς» (ἄρθρα 30 καί 32 παράγραφος 2). Ὁ τρόπος ἐφαρμογῆς τῶν ρητρῶν διασφαλίσεως καί τά συντηρητικά μέτρα, πού προβλέπονται στά ἄρθρα 25 ἕως 30 τῆς συμφωνίας, καθορίσθησαν ἀπό τόν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου 2845/72, τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1972.

3. Τό διεκδικούμενο ἀπό τίς ἑταιρίες Harlequin καί Simons πλεονέκτημα θά πρέπει νά χορηγηθεῖ γιά τίς εἰσαγωγές στήν Πορτογαλία κοινοτικῶν προϊόντων, τά ὁποῖα προστατεύονται, στήν χώρα αὐτή, ἀπό δικαιώματα βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας ἰσοδύναμα ἐκείνων πού ἀπολαύουν ἐντός τῆς Κοινότητος.

Γνωρίζομε ὅτι τά δικαστήρια ὁρισμένων χωρῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Ἐλευθέρων Ἀνταλλαγῶν (Ὁμοσπονδιακό Ἑλβετικό Δικαστήριο, 25 Ἰανουαρίου 1979, Sunlight· Ἀνώτατο Δικαστήριο τῆς Αὐστρίας, 10 Ἰουλίου 1979, Austro-Mechana, ὑπόθεση πού ἀφοροῦσε παράλληλη εἰσαγωγή δίσκων) ἐπιτρέπουν στούς κατόχους δικαιωμάτων βιομηχανικῆς ἤ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, στίς ἐν λόγω χῶρες, νά προβάλλουν τά δικαιώματά τους αὐτά προκειμένου νά ἀντιτάσσονται σέ εἰσαγωγές κοινοτικῆς προελεύσεως· ἡ ἀμοιβαιότης δέν εἶναι, συνεπῶς, ἐξασφαλισμένη.

4. Τά νομολογιακά προηγούμενα, πού ἐπικαλοῦνται οἱ ἑταιρίες Harlequin καί Simons, δέν θεωροῦνται ἀποφασιστικά.

Ἡ σύμβαση Yaoundé τοῦ 1963, στήν ὁποία ἀνεφέρετο ἡ ὑπόθεση Bresciani, δέν ἐβασίζετο ἐπί τῆς ἀμοιβαιότητος: ἀντιθέτως, μέ τήν σύμβαση αὐτή, ἡ Κοινότης ἀνέλαβε μονομερῶς ὁρισμένες ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Μαδαγασκάρης. Αὐτή ἡ «ἀνισομέρεια» δέν ἦταν, συνεπῶς, ἀντίθετη πρός τήν ἀναγνώριση «ἀμέσου ἀποτελέσματος» σέ ὁρισμένες διατάξεις τῆς συμβάσεως.

Ἐπί πλέον, ἡ ὑπόθεση αὐτή ἀνεφέρετο στήν ἑρμηνεία τῶν ὅρων «φορολογικές ἐπιβαρύνσεις ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς» τοῦ ἄρθρου 2 παράγραφος 1 τῆς συμβάσεως, συγκρινομένον πρός ἐκείνους τοῦ ἄρθρου 13 παράγραφος 1, τῆς συνθήκης καί ὄχι στήν ἔννοια τῶν «μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς». Ἀλλά, ἐπ' αὐτοῦ, αὐτή ἡ διάταξη τῆς συμβάσεως παρέπεμπε ρητῶς στό ἄρθρο 13 τῆς συνθήκης τῆς Ρώμης. Μέ ἄλλα λόγια, τά Κράτη μέλη ἠθέλησαν νά ἀναλάβουν ἔναντι τῶν κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Μαδαγασκάρης τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις μέ ἐκείνες πού εἶχαν ἀναλάβει μεταξύ τους, λόγω δέ τῆς ἀναφορᾶς αὐτῆς ἠδυνήθητε νά ἀποφανθεῖτε ὅτι ἡ διάταξη αὐτή ἐδημιούργει δικαιώματα ὑπέρ τῶν πολιτῶν.

Ἀντιθέτως, μέ τήν ἀπόφασή σας International Fruit, τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1972, ἐκρίνατε ὅτι τό ἄρθρο XI τῆς Γενικῆς Συμφωνίας Δασμῶν καί Ἐμπορίου — διάταξη πού ἐπίσης ἀναφέρεται στήν κατάργηση τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν — *δέν εἶναι* τέτοιας φύσεως, ὥστε νά γεννᾶ ὑπέρ τῶν πολιτῶν τῆς Κοινότητος τό δικαίωμα νά τό ἐπικαλοῦνται ἐνώπιον δικαστηρίων.

Κατ' ἀντίθεση πρός τήν ὑπόθεση αὐτή, στήν παροῦσα ὑπόθεση δέν πρόκειται περί τοῦ ἄν οἱ ἀναληφθεῖσες ἀπό τήν Κοινότητα διεθνεῖς ὑποχρεώσεις ὑπερισχύουν τῶν πράξεων τῶν ὀργάνων της (ἑνός κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῶν ὑπουργῶν γιά παράδειγμα), ὅπως τό κοινοτικό δίκαιο ὑπερισχύει, κατ' ἀρχήν, τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, ἀλλά ἄν οἱ ἀναληφθεῖσες ἀπό τήν Κοινότητα ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν τρίτων χωρῶν εἶναι τῆς ἰδίας φύσεως καί ἔχουν τήν ἰδία ἔκταση, γιά τά ἐθνικά δικαστήρια, μέ ἐκεῖνες πού τά Κράτη μέλη ἀνέλαβαν μεταξύ τους, μέ ἄλλα δέ λόγια, ἄν ἡ κλασσική διεθνής ἔννομη τάξη εἶναι ταυτόσημη πρός τήν ἐσωτερική κοινοτική ἔννομη τάξη. Ἡ καθημερινή πραγματικότης ἀποδεικνύει ὅτι τό πράγμα δέν ἔχει δυστυχῶς ἔτσι.

Στόν παραπλήσιο τομέα τῆς προστασίας τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ σήματος, ἡ νομολογία σας περιέχει ἐνδείξεις πού δέν ἀφήνουν καμμία ἀμφιβολία.

Μέ τήν ἀπόφαση EMI, πού ἐξεδώσατε τήν 15η Ἰουνίου 1976 κατόπιν παραπομπῆς τοῦ High Court of Justice (Rec. σ. 813 ἐπ., κυρίως σ. 845 καί 846, σκέψεις 8 καί 11), ἐκρίνατε ὅτι ὁ κανόνας τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. τῆς συνθήκης ἐφαρμόζεται ἐντός τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, ἀλλά δέν πρέπει νά ἐπεκτείνεται στίς σχέσεις μέ τά τρία κράτη. Ἡ ἄσκηση τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ σήματος, πρός περιορισμό τῆς ἐμπορίας προϊόντων τῶν κρατῶν αὐτῶν, εἶναι ἐπομένως *ἀδιάφορη* γιά τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων *μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν* καί κατά συνέπεια δέν ὑπόκειται στίς ἀπαγορεύσεις τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. ἐπειδή ἡ *ἑνότης τῆς κοινῆς ἀγορᾶς* δέν ἀπειλεῖται. Ἡ ἐνώπιον δικαστηρίων προσφυγή τοῦ δικαιούχου σήματος ἐντός κράτους τῆς Κοινότητος ἐναντίον τῆς παραλλήλου εἰσαγωγῆς προϊόντων προελεύσεως τρίτου κράτους, τά ὁποῖα φέρουν τό ἴδιο σῆμα, δέν ἀντιβαίνει στήν συνθήκη.

Ἔχετε ἀποφανθεῖ (31 Ὀκτωβρίου 1974, Centrafarm, Rec. σ. 1148) ὅτι «στό θέμα τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, τό εἰδικό ἀντικείμενο τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας συνίσταται κυρίως στό νά ἐξασφαλίζεται στόν κάτοχο, προκειμένου *νά ἀνταμειφθεῖ*

ἡ δημιουργική προσπάθεια τοῦ ἐφευρέτου, τό ἀποκλειστικό δικαίωμα νά χρησιμοποιεῖ μία ἐφεύρεση πρός κατασκευή καί πρώτη *διάθεση* βιομηχανικῶν προϊόντων, εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε μέ χορήγηση ἀδειῶν ἐκμεταλλεύσεως σέ τρίτους, καθώς καί τό δικαίωμα νά ἀντιτάσσεται σέ ὁποιαδήποτε παραποίηση» (σκέψη 9, σ. 1162).

Ἡ νομολογία αὐτή ἀποβλέπει στό νά ἐμποδίσει τήν ἐμφάνιση ἐμποδίων στήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐθνικῶν διατάξεων, οἱ ὁποῖες ὁρίζουν ὅτι τό δικαίωμα τοῦ κατόχου τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας «*δέν ἀναλώνεται*» μέ τήν διάθεση στό ἐμπόριο τοῦ προστατευομένου προϊόντος, ὁπότε ὁ ἐν λόγω κάτοχος δύναται νά ἀντιταχθεῖ στήν εἰσαγωγή τοῦ προϊόντος πού διατίθεται στό ἐμπόριο ἀλλοῦ.

Ὁ συλλογισμός αὐτός, μεταφερόμενος στήν παροῦσα περίπτωση, δύναται νά ὁδηγήσει στήν σκέψη ὅτι, ἄν οἱ εἰσαχθεῖσες στό Ἡνωμένο Βασίλειο ἠχογραφήσεις κατασκευάζονται κανονικά καί πωλοῦνται στήν Πορτογαλία μέ τήν συναίνεση τῶν συνθετῶν καί ἀδειούχων τους, τά τέλη ἐκμεταλλεύσεως, πού καταβάλλονται ὡς τιμή παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος πρώτης κυκλοφορίας τῶν ἠχογραφήσεων, ἀποτελοῦν τήν πρόσφορη «ἀνταμοιβή» τήν ὁποία ἀξίζει ἡ δημιουργική προσπάθεια τῶν συνθετῶν καί τό ἀντάλλαγμα τῆς χορηγηθείσης ἀποκλειστικότητος. Ἔτσι, ἡ νόμιμη ἄσκηση τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ «ἀναλώνεται» μέ τήν διάθεση στήν ἀγορά, ἐντός τῆς Πορτογαλίας, τό δέ «περιεχόμενο» τοῦ ἐν λόγω δικαιώματος δέν ἐπηρεάζεται ἀπό τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία ἐντός τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου.

Ἀλλά ἕνας τέτοιος τρόπος ἀντιμετωπίσεως θά ἀνέτρεπε πλήρως τήν οἰκονομία τῶν συμβάσεων ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας.

Τά τέλη ἐκμεταλλεύσεως πού καταβάλλει ἡ Phonogram καί ἡ Polygram Discos στήν RSO ἀντιστοιχοῦν στήν ἐκμετάλλευση τῶν δικαιωμάτων ἀναπαραγωγῆς ἐπί τῆς πορτογαλικῆς ἀγορᾶς. Ἄν ἡ RSO ἐγνώριζε ὅτι οἱ ἠχογραφήσεις πού διετέθησαν στό ἐμπόριο, μέ τήν συναίνεσή της, στήν Πορτογαλία, προωρίζοντο νά εἰσαχθοῦν ἐλεύθερα στό Ἡνωμένο Βασίλειο καί στά ἄλλα Κράτη μέλη, ἡ ἑταιρία αὐτή ὁπωσδήποτε θά ἀπαιτοῦσε πολύ σημαντικότερο ἀντάλλαγμα. Παρομοίως, ἄν ὁ ἄγγλος ἀδειοῦχος ἐκμεταλλεύσεως Polydor εἶχε δυνηθεῖ νά προβλέψει ὅτι τό ἀποκλειστικό δικαίωμα ἐμπορικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ μουσικοῦ ἔργου στό Ἡνωμένο Βασίλειο θά «ἀναλωθεῖ» μέ τήν κυκλοφορία του ἐντός τῆς πορτογαλικῆς ἀγορᾶς, ἡ ἑταιρία αὐτή οὐδέποτε θά ἐδέχετο νά καταβάλει νέα τέλη, γιά νά δύναται νά κατασκευάζει καί νά πωλεῖ ἐντός τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τήν ἐν λόγω ἠχογράφηση.

Κατά συνέπεια, ἡ ἀποτίμηση τοῦ δικαιώματος βιομηχανικῆς ἤ ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας καί ἡ σπουδαιότητα τῆς «ἀνταμοιβῆς» τῶν προσπαθειῶν τοῦ «ἐφευρέτου» καί ἐκείνου πού πρῶτος ἐμπορεύεται τό κατασκευαζόμενο βάσει τῆς ἐφευρέσεως προϊόν (ἀνταμοιβή καί ἀποτίμηση πού ἀφοροῦν τό «εἰδικό ἀντικείμενο» ἤ τό «περιεχόμενο» τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ) ἐξαρτῶνται ἀπό τίς διαστάσεις καί τήν φύση τῆς ἀγορᾶς, στήν ὁποία δύναται νά διατεθεῖ τό προϊόν.

Ἡ θεωρία τῆς «ἀναλώσεως» ἀνεπτύχθη μόνο στίς μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν σχέσεις ἐπί σκοπῷ συμπληρώσεως τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας. Προϋποθέτει, μεταξύ ἄλλων, ὅτι ἔχει συγχρόνως ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐλευθερία παροχῆς ὑπηρεσιῶν (σκέψη 25 τῆς ἀποφάσεως Musik-Vertrieb Membran τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1981) καί, θά προσέθετα, ἡ ἐλευθερία ἐγκαταστάσεως. Δέν εἶναι καθόλου ἀναγκαῖο νά λεχθεῖ ὅτι ἡ προβλεπομένη στήν συμφωνία Πορτογαλίας—ΕΟΚ ἐλευθέρωση τῶν ἀνταλλαγῶν

δέν συνοδεύεται ἀπό τήν ἐπίτευξη τῶν λοιπῶν αὐτῶν ἐλευθεριῶν, οἱ ὁποῖες προϋποθέτουν τήν ἐγκαθίδρυση κοινῆς ἀγορᾶς.

Ἀκόμα κι ἄν ἡ ἐμπορία ἤ ἡ κατασκευή τῶν ἐπιδίκων ἠχογραφήσεων, τόσο ἐντός τῆς κοινῆς ἀγορᾶς ὅσο καί ἐντός τρίτων χωρῶν, προέκυπτε ἀπό τήν δραστηριότητα ἐπιχειρήσεων πού ἦσαν ὅλες θυγατρικές μιᾶς καί μόνης ἐπιχειρήσεως, ἐγκατεστημένης ἔστω ἐντός Κράτους μέλους, αὐτή ἡ κοινή καταγωγή θά εἶχε ἐνδιαφέρον μόνο ἄν τά ἐπίδικα δικαιώματα τοῦ δημιουργοῦ συνυπῆρχαν *ἐντός τοῦ χώρου τῆς κοινῆς ἀγορᾶς*, διότι, στήν περίπτωση αὐτή, ἡ ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν θά ἠδύνατο νά στεγανοποιήσει τήν ἐν λόγω ἀγορά. Καίτοι ἡ ἀρχή τῆς ἐδαφικότητος τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ δέν ὑφίσταται πλέον στό ἐπίπεδο καθενός ἀπό τά Κράτη μέλη, ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει στίς σχέσεις τῆς Κοινότητος μέ τά τρίτα κράτη.

5. Ἡ ἑταιρία Polydor δικαίως παρατηρεῖ ἀκόμη ὅτι στήν τελευταία αἰτιολογική σκέψη τοῦ προοιμίου τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας ὁρίζεται ὅτι «καμμία διάταξη τῆς συμφωνίας αὐτῆς δέν δύναται νά ἑρμηνευθεῖ ὡς ἀπαλλακτική τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἀπό τίς ὑποχρεώσεις πού ἔχουν ἀναλάβει δυνάμει *ἄλλων διεθνῶν συμφωνιῶν*». Ὅμως, οἱ διεθνεῖς συμφωνίες περί βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας (γιά παράδειγμα ἡ σύμβαση περί προστασίας τῆς βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, πού ὑπεγράφη στό Παρίσι τό 1883 καί ἀνεθεωρήθη, γιά τελευταία φορά, στήν Στοκχόλμη τό 1967 ἡ σύμβαση τῆς Βέρνης τοῦ 1886 περί προστασίας τῶν λογοτεχνικῶν καί καλλιτεχνικῶν ἔργων) δέν συνεπάγονται τήν «ἀνάλωση τοῦ δικαιώματος». Ἡ *διεθνής* συμφωνία ΕΟΚ—Πορτογαλίας δέν δύναται, συνεπῶς, νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό ἔννοια διαφορετική ἀπό τίς διεθνεῖς συμβάσεις περί προστασίας τῆς βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας.

Στόν παραπλήσιο τομέα τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας, ἡ ἀνάλωση τῶν παρεχομένων ἀπό τό κοινοτικό δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας δικαιωμάτων ἐκτείνεται μόνο στίς πράξεις πού ἀφοροῦν τό καλυπτόμενο ἀπό τό ἐν λόγω δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας προϊόν, πράξεις πού συντελοῦνται ἐντός τῶν συμβαλλομένων κρατῶν, ἀφοῦ τό προϊόν αὐτό ἔχει διατεθεῖ στό ἐμπόριο *ἐντός ἑνός τῶν ἐν λόγω συμβαλλομένων κρατῶν* ἀπό τόν κάτοχο τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας ἤ μέ ρητή του συναίνεση (ἄρθρο 32 τῆς συμβάσεως περί τοῦ κοινοτικοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας). Παρομοίως, τά δικαιώματα πού παρέχει ἕνα ἐθνικό δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας ἐντός Κράτους μέλους «ἀναλώνονται» μόνον ὅταν τό προϊόν διατεθεῖ στό ἐμπόριο, *ἐντός ἑνός ἐκ τῶν συμβαλλομένων κρατῶν*, ἀπό τόν κάτοχο τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας ἤ κατόπιν ρητῆς του συναινέσεως (ἄρθρο 81 παράγραφος 1 τῆς συμβάσεως). Δέν ὑπάρχει, ἑπομένως, «ἀνάλωση», ὅταν τό προϊόν διατίθεται στό ἐμπόριο ἐντός τρίτου κράτους, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ μέ τήν Εὐρωπαϊκή Οἰκονομική Κοινότητα ζώνη ἐλευθέρων ἀνταλλαγῶν. Αὐτό δύναται νά συμβεῖ μόνο στήν περίπτωση ὅπου τό κράτος αὐτό συμμετάσχει στήν ἐν λόγω σύμβαση (ἄρθρο 96 τῆς συμβάσεως).

Γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους, ἡ «ἑνωτική» θεωρία τῆς ἀναλώσεως τῶν δικαιωμάτων βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς ἰδιοκτησίας στό κοινοτικό πλαίσιο, ὅπως προκύπτει ἰδίως ἀπό τήν ἐκδοθεῖσα τήν 8η Ἰουνίου 1971 ἀπόφαση Deutsche Grammophon στήν περίπτωση τῶν ἠχητικῶν ὑποθεμάτων», δέν εἶναι ἐφαρμόσιμη στίς πράξεις πού ἀφοροῦν τό καλυπτόμενο ἀπό τό δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ ἔργο, οἱ ὁποῖες ἐκτελοῦνται στό ἔδαφος τρίτης χώρας, ἔστω κι ἄν τό ἔργο διετέθη στό ἐμπόριο ἀπό τόν κάτοχο τοῦ δικαιώματος ἤ μέ ρητή του συναίνεση.

IV — Ὑπό τίς περιστάσεις αὐτές, νομίζω ὅτι πρέπει νά ἐξετασθεῖ ἄν οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρου 14 τῆς συμφωνίας («τά μέτρα ἰσο-

δυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν *καταργοῦνται* ...») διαφέρουν ἀπό ἐκείνους τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης («οἱ ποσοτικοί περιορισμοί ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, καθώς καί τά μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος, ἀπαγορεύονται ...») καί ἄν ἡ δικαστική ἀπόφαση μέ τήν ὁποία σκοπεῖται ἡ ἀπαγόρευση τῆς εἰσαγωγῆς καί πωλήσεως τῶν ἐν λόγω δίσκων στό Ἡνωμένο Βασίλειο συνιστᾶ «μέσο αὐθαιρέτου διακρίσεως ἤ συγκαλυμμένο περιορισμό τοῦ ἐμπορίου» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 23 τῆς συμφωνίας.

Εἰς ἀπάντηση τῶν ὑποβληθέντων ἐρωτημάτων, καταλήγω στό ὅτι θά ἔπρεπε νά ἀποφανθεῖτε ὅτι: ἑταιρία ἡ ὁποία εἰσάγει ἐντός Κράτους μέλους ἠχογραφήσεις πού ἐτέθησαν κανονικῶς σέ κυκλοφορία ἐντός τῆς Πορτογαλίας δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ, ἐνώπιον δικαστηρίου τοῦ ἐν λόγω Κράτους μέλους, τίς διατάξεις τοῦ ἀπό 19 Δεκεμβρίου 1972 κανονισμοῦ 2844/72 τοῦ Συμβουλίου, προκειμένου νά ἀντιταχθεῖ στήν ἀποκλειστικότητα ἐμπορίας τήν ὁποία προβάλλει, στό ἴδιο αὐτό Κράτος μέλος, ὁ κάτοχος ἀποκλειστικῆς ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως δικαιωμάτων δημιουργοῦ ἐπί τῶν ἰδίων αὐτῶν ἠχογραφήσεων.